

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 494/2012-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. marca 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Lalička a sudcov Petra Brňáka a Marianny Mochnáčovej prerokoval sťažnosť spoločnosti B., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti B., s. r. o., na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2012 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2012 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý uhradiť spoločnosti B., s. r. o., trovy konania v sume 323,50 € (slovom trisťdvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 494/2012-10 zo 17. októbra 2012 podľa ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky. o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti B., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 62/2011 a jeho uznesením z 31. júla 2012.

2. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že bola „účastníkom súdneho konania, vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica, č. k. 63 Cb 104/2003 a na Krajskom súde v Banskej Bystrici č. k. 43 Cob 27/2011, vo veci žalobcu Ing. P.H. c/a B. o zaplatenie 2.091,22 €. Okresný súd rozsudkom z 11. 10. 2010 zamietol žalobu v plnom rozsahu, pričom žalobca podal následne voči tomuto rozsudku odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici odvolaniu vyhovel a rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a to tak, že žalobe vyhovel, s výnimkou úrokov z omeškania.

Voči pozmeňujúcemu rozhodnutiu Krajského súdu sťažovateľ podal dňa 16. 11. 2011 dovolanie, o ktorom následne rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky svojim Uznesením, č. k. 5 Obdo 62/2011 zo dňa 31. 7. 2012, ktoré nám bolo doručené dňa 6. 9. 2012, dovolanie odmietol...“.

3. Podľa názoru sťažovateľky „Najvyšší súd SR svojimi rozhodnutiami zasiahol do ústavných práv sťažovateľa a jeho ústavné práva porušil...

Najvyšší súd SR nesprávne aplikoval a vykonal nesprávny výklad ustanovenia § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku a tým znemožnil, aby sa dovolanie podané žalovaným prejednálo a napadnuté rozhodnutie Krajského súdu riadne preskúmalo. Odmietnutím dovolania sa Najvyšší súd SR nemusel a ani sa nezaoberal skutkovými a právnymi závermi Krajského súdu, na základe ktorých došlo ku zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa. Uvedeným odmietnutím dovolania sa tak znemožnilo sťažovateľovi vykonať si svoje základné ústavné právo a to právo na súdnu ochranu, spočívajúcu v spravodlivom prejednaní veci nezávislým a nestranným súdom...“.

4. Sťažovateľka ďalej uviedla, že «Dovolanie podané žalovaným smerovalo voči jedinému rozhodnutiu Krajského súdu, č. k. 43 Cob27/2011, zo dňa 29. 9. 2011, predmetom ktorého bolo prejednanie veci, zaplatenie žalobcom požadovanej sumy, istiny, 63.000,-- Sk /po prechode na EURO 2.091,22 €/ . Predmet sporu bol teda, a to už aj v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa, teda nepochybne aj v čase podania dovolania, jasne špecifikovaný jednou sumou. Skutočnosť, že pôvodne boli podané tri samostatné žaloby, ktoré boli spojené do jedného konania podľa nášho názoru nemá právny význam. Momentom rozhodnutia súdu o spojení veci sa viedlo už len jedno konanie, pričom predmet sporu bol určený súčtom jednotlivých pôvodných konaní.

Máme za to, že súd pri výklade ustanovenia mal síce zobrať do úvahy výšku minimálnej mzdy ku dňu podania žalobných návrhov, avšak z dôvodu, že sa jednalo o podanie dovolania voči jednému rozhodnutiu, s jedným predmetom konania, rozhodujúcim mal byť súčet súm uvedených v žalobných návrhoch. Uvedené opierame aj o ten fakt, že žalobné návrhy boli podané v ten istý deň, teda 10. 4. 2003, pričom nikto nemôže ovplyvniť žalobcu, ako žalobný návrh podá. Skutočnosť, že podal tri žaloby v totožnej veci bolo jeho vôľou, ktorú žalovaný nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť a teda nemožno teraz žalovanému, ak súd mal za to, že sa jedná o skutkovo a právne totožné veci a tieto konania spojil do jedného, dávať na jeho ťarchu tú skutočnosť, že žalobca namiesto jednej žaloby podal žaloby tri.

Máme za to, že účelom zákona a zámerom zákonodarcu bolo zamedziť podávaniu mimoriadnych opravných prostriedkov v tzv. „drobných sporoch“, aby nedochádzalo k množstvu podaní, kde predmet sporu je príliš nízka suma. Avšak v tomto prípade sa nevedli tri samostatné konania.».

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Uznesením Najvyššieho súdu... sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2011 (správne má byť 2012, pozn.) porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu... sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2011 (správne má byť 2012, pozn.) sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu... na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd... je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 269,58 €.“

6.1 Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril najvyšší súd listom č. k. KP 4/2012-61 z 28. novembra 2012. Predseda najvyššieho súdu (v zastúpení predsedom obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu) vo svojom stanovisku v podstatnom uviedol:

„Na margo námietok sťažovateľky najvyšší súd v celom rozsahu odkazuje na dôvody uvedené v jeho rozhodnutí.

V danom prípade bolo predmetom dovolacieho konania peňažné plnenie vo výške 2.091,22 eur. Ako vyplynulo z obsahu spisu... žalobca sa zaplattenia istiny 2.091,22 eur domáhal v troch samostatných konaniach, ktoré na základe návrhu žalobcu súd prvého stupňa uznesením z 13. novembra 2003... spojil do jedného konania pod spisovou značkou 63 Cb/104/2003. Išlo o konanie vedené pod sp. zn. 63 Cb/104/2003, v ktorom sa žalobca... domáhal od žalovaného zaplattenia 25.600,- Sk s príslušenstvom v zmysle faktúry č. 5/2002. Konanie vedené pod sp. zn. 60 Cb/105/2003, v ktorom sa žalobca... domáhal od žalovaného úhrady istiny 32.600,- Sk s príslušenstvom v zmysle faktúry č. 10/2002 a konanie vedené pod sp. zn. 62 Cb/104/2003, v ktorom sa žalobca... domáhal od žalovaného úhrady istiny 4.800,- Sk s príslušenstvom v zmysle faktúry č. 02/2002 v sume 19.800,- Sk (15.000,- Sk žalovaný uhradil)... jednotlivé žaloby boli podané na súd prvého stupňa 10. apríla 2003. ...

V zmysle Nariadenia Vlády Slovenskej republiky č. 514/2002 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy... je výška minimálnej mzdy 5.570,- Sk za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou ku dňu podania predmetných návrhov.

V danom prípade ide o obchodnú vec, to znamená, aby bolo dovolanie v predmetnej veci prípustné, peňažné plnenie, ktoré je predmetom tohto konania, musí prevyšovať desaťnásobok minimálnej mzdy, čo je 55.700,- Sk. Jednotlivé peňažné plnenia v žalobách, ktorými sa žalobca domáhal od žalovaného úhrady faktúr za výkon technického dozoru, ani v jednom prípade neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy platnej v deň podania návrhu na prvostupňovom súde. Žalobca sa domáhal zaplataenia v prvom konaní 25.600,- Sk, v druhom konaní 32.600,- Sk a v treťom konaní 4.800,- Sk. Rovnako je potrebné zdôrazniť, že výšku jednotlivých peňažných plnení je potrebné posudzovať osobitne, predtým ako boli veci spojené do jednej, nakoľko rozhodujúca je výška peňažného plnenia v čase doručenia každého samostatného návrhu na prvostupňový súd. Každý návrh (žaloba), podaný na súde, sa posudzuje samostatne

... poukazujeme aj na Komentár k Občianskemu súdnemu poriadku (Števček, Ficová a kolektív, 2. vydanie, 2012, str. 900)... Vo vzťahu k možnosti upustenia od ústneho pojednávania na ústavnom súde... oznamujeme, že najvyšší súd s upustením od ústneho pojednávania súhlasí.“

6.2 Právny zástupca sťažovateľky v liste z 28. januára 2013 nezaujal k vyjadreniu najvyššieho súdu v merite veci stanovisko a ústavnému súdu oznámil:

„Na základe Vašej výzvy... vám týmto oznamujem, že... súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci.“

7. Ako dôkazový materiál sťažovateľka k sťažnosti pripojila uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2012.

8. Nahliadnutím do súdneho spisu Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 63 Cb 104/03 ústavný súd zistil, že:

- Okresný súd uznesením č. k. 63 Cb 104/03-32 z 13. novembra 2003 „konania vo veciach vedených na tunajšom súde pod spis. zn. 63 Cb 104/03, 62 Cb 104/03

a 60 Cb 105/03 spája na spoločné konanie, ktoré sa bude ďalej viesť pod spis. zn. 63 Cb 104/03“ z dôvodu, že „Navrhovateľ podal dňa 10. apríla 2003 návrhy na začatie konania proti odporcovi o zaplatenie 25.600,- Sk, 32.600,- Sk a 4.800,- Sk a príslušenstvom. Tieto veci skutkovo spolu súviseli, týkali sa tých istých účastníkov a boli vedené na tunajšom súde pod spisovými značkami 63 Cb 104/03, 62 Cb 104/03 a 60 Cb 105/03... Preto súd... konania vo veciach vedených na Okresnom súde... pod spis. zn. 63 Cb 104/03, 62 Cb 104/03 a 60 Cb 105/03 spojil na spoločné konanie, ktoré sa bude ďalej viesť pod spis. zn. 63 Cb 104/03.“.

- Okresný súd rozsudkom č. k. 63 Cb 104/03-244 z 11. októbra 2010 z 11. októbra 2010 žalobu Ing. P. H., B., o zaplatenie 2 091,22 € s príslušenstvom zamietol. Žalobcovi uložil nahradiť trovy sťažovateľa „vo výške 1 481,21 Eur...“.

- Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 43 Cob 27/2011 z 29. septembra 2011 prvostupňový rozsudok v „napadnutej časti mení tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 2.091,22 Eur... trovy prvostupňového konania vo výške 2.733,84 Eur... trovy odvolacieho konania vo výške 608,69 Eur...“.

- Sťažovateľka dovolaním zo 16. novembra 2011 žiadala zmeniť rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že „rozsudok prvostupňového súdu v plnom rozsahu potvrdí. Zároveň zaviazže žalobcu k náhrade trov odvolacieho konania... a dovolacieho konania.“. Súčasne žiadala o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

- Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2012 dovolanie sťažovateľky odmietol. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 6. septembra 2012.

9. Ústavný súd v danej veci upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich oznámeniami a vyhodnotením svojich zistení dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2012 (pozri tiež body 1 a 5).

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Námietky sťažovateľky týkajúce sa ňou tvrdeného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, k porušeniu ktorých malo dôjsť v príčinnej súvislosti s označeným uznesením najvyššieho súdu, sú založené na jej tvrdení o nesprávnej a ústavne nekonformnej interpretácii a následnej aplikácii ustanovenia § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku pri posudzovaní dôvodov prípustnosti ňou podaného dovolania (pozri tiež body 3 a 4).

14. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z

hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

15. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

16. Inak povedané, arbitrárne rozhodnutie všeobecných súdov znamená predovšetkým (i) extrémny nesúlads právnych záverov s vykonanými skutkovými a právnymi zisteniami, (ii) interpretáciu, ktorá je v extrémnom nesúlade s obsahom právnej praxe (odklon od ustálenej judikatúry bez toho, aby boli dostatočne uvedené dôvody, na základe ktorých súd odmietol stabilizovanú výkladovú prax), (iii) nerešpektovanie kogentnej normy (interpretáciu), ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, (iv) hodnotenie dôkazov vykonaných bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery.

17. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím najvyššieho súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o dovolaní uznesením sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2012 sú zlučiteľné (bod 16) s označeným článkom ústavy a dohovoru.

18. Najvyšší súd sťažnosťou napadnuté uznesenie, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky, po oboznámení postupu konania a rozhodnutí okresného súdu a krajského

súdu, ako aj dovolacej argumentácie sťažovateľky a stanoviska žalobcu k nej vo vzťahu k predmetu sťažnosti (pozri body 3 a 4) v podstatnom uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací... dospel k záveru, že v danej veci dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné...“

Podľa § 238 ods. 5 O. s. p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada... Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde...

V danom prípade je predmetom dovolacieho konania peňažné plnenie vo výške 2 091,22 eur. Ako vyplýva z obsahu spisu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, žalobca sa zaplatenia istiny 2 091,22 eur domáhal v troch samostatných konaniach, ktoré na základe návrhu žalobcu súd prvého stupňa uznesením z 13. novembra 2003... spojil do jedného konania... V danom prípade ide o obchodnú vec, to znamená, aby bolo dovolanie v predmetnej veci prípustné, peňažné plnenie, ktoré je predmetom tohto konania, musí prevyšovať desaťnásobok minimálnej mzdy, čo je 55 700 Sk. Jednotlivé peňažné plnenia v žalobách, ktorými sa žalobca domáhal od žalovaného úhrady faktúr za výkon technického dozoru, ani v jednom prípade neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy platnej v deň podania návrhu na prvostupňovom súde. Žalobca sa domáhal zaplatenia v prvom konaní 25 600 Sk, v druhom konaní 32 600 Sk a v treťom konaní 4 800 Sk. Rovnako je potrebné zdôrazniť, že výšku jednotlivých peňažných plnení je potrebné posudzovať osobitne, predtým ako boli veci spojené do jednej, nakoľko rozhodujúca je výška peňažného plnenia v čase doručenia každého samotného návrhu na prvostupňový súd. Každý návrh (žaloba), podaný na súde, sa posudzuje samostatne.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie v danej veci v zmysle § 238 O. s. p. nie je prípustné...“

19. Ústavný súd poznamenáva, že analogickou sťažnosťou [právnou problematikou súvisiacou s interpretáciou a aplikáciou ustanovenia § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] sa zaoberal aj jeho III. senát vo veci vedenej pod sp. zn.

III. ÚS 87/09 a z právnych názorov a záverov vyslovených v jeho náleze zo 16. júna 2009 senát I. ÚS vychádzal aj v tejto veci.

20. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí vyslovil právny názor, podľa ktorého pri aplikácii § 238 ods. 5 OSP „*výšku jednotlivých peňažných plnení je potrebné posudzovať osobitne, predtým ako boli veci spojené do jednej, nakoľko rozhodujúca je výška peňažného plnenia v čase doručenia každého samostatného návrhu na prvostupňový súd. Každý návrh (žaloba), podaný na súde sa posudzuje samostatne.*“. Sťažovateľka tvrdí, že k porušeniu ňou označených práv najvyšším súdom došlo z dôvodu, že najvyšší súd odmietol podané dovolanie s odôvodnením, že takýto postup je nevyhnutný podľa § 238 ods. 5 OSP, pretože aj v prípade, ak dôjde k spojeniu viacerých vecí prvostupňovým súdom na jedno konanie, nemožno pre účely posudzovania prípustnosti dovolania vychádzať zo súčtu predmetov všetkých spojených konaní. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd „*nesprávne aplikoval a vykonal nesprávny výklad ustanovenia § 238 ods. 5 OSP*“, a tým znemožnil „*riadne*“ preskúmanie rozhodnutia krajského súdu, teda nemusel sa zaoberať jeho skutkovými a právnymi závermi (pozri body 3 a 4).

21. Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Podľa § 238 ods. 5 OSP dovolanie nie je neprípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

22. Rozhodnutie súdu o fakultatívnom spojení vecí na spoločné konanie podľa § 112 ods. 1 OSP nemožno považovať iba za technické opatrenie, ale za rozhodnutie súdu o vedení konania s významnými procesnými následkami. Spojením vecí sa síce skutočne nemení charakter vecí spojených na spoločné konanie, avšak takéto rozhodnutie má vplyv na spôsob realizácie procesných práv účastníkov konania, ktorí od rozhodnutia o spojení vecí na spoločné konania vykonávajú, ak z obsahu ich úkonu nevyplýva iné, svoje procesné

úkony s následkami pre celý predmet spojeného konania obdobne, ako by ich vykonávali v prípade, ak by sami objektívne kumulovali viaceré nároky do jediného návrhu na začatie konania. Obdobne, ako je súd povinný rešpektovať následky objektívnej kumulácie nárokov v návrhu na začatie konania z vôle účastníka za predpokladu, že sa takýto postup účastníka nejaví nevhodným s ohľadom na kritériá uvedené v § 112 OSP, treba za rovnakého predpokladu rešpektovať rozhodnutie súdu o spojení vecí a jeho procesné následky, a to aj v nasledujúcich štádiách občianskeho súdneho konania do času, kým nie je prípadne niektorá z vecí zo spoločného prejednávania vylúčená. Pokiaľ zákonodarca stanovil predpoklady na spojenie vecí uvedené v § 112 OSP a súd, hoci aj nižšieho stupňa, po ich posúdení dospel k záveru, že veci sú na spojenie vhodné, nemožno jeho postupu nepriznať právne následky v konaní. Následkom spojenia viacerých vecí rozhodnutím súdu je následné vedenie iba jediného spoločného konania, ktorého predmetom sú všetky nároky uplatnené pôvodne samostatnými návrhmi na začatie konania s tým, že takto vymedzený predmet konania je predmetom konania spojeného. Tomu nasvedčuje aj vymedzenie predpokladov na spojenie vecí na spoločné konanie, z ktorých jedným je i právna súvislosť spojených vecí. Ak by bolo aj po spojení vecí treba vychádzať samostatne z predmetu každej spojenej veci, hoci aj len iba pre účely posudzovania prípustnosti dovolania v zmysle § 238 ods. 5 OSP, znamenalo by to popretie právnej úpravy umožňujúcej spojenie vecí z dôvodov ustanovených zákonodarcom. Pre aplikáciu § 238 ods. 5 OSP spôsobom, akým toto ustanovenie aplikoval najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí, niet ústavnej opory. Ak dôvody na spojenie vecí chýbajú a napriek tomu k spojeniu vecí došlo, súd môže veci, ktoré sa na spojenie nehodia, vylúčiť na samostatné konanie. V prípade sťažovateľky o takýto prípad nejde, pretože veci spojené odvolacím súdom sa na spojenie hodia, takýto postup bol daný v zákonom predpokladanom a akceptovanom záujme, veci sa týkali rovnakých účastníkov a spolu skutkovo i právne súviseli.

23. Podľa názoru ústavného súdu za tejto situácie mal vychádzať z rozhodnutia o spojení vecí na spoločné konanie a zo skutočnosti, že predmetom konania v zmysle § 238 ods. 5 OSP je plnenie, ktoré presahuje obmedzenie uvedené v § 238 ods. 5 OSP. Iba takýto výklad a aplikáciu § 238 ods. 5 OSP možno považovať za ústavne konformnú a v situácii,

ak by bol prichádzal do úvahy i výklad odlišný, bolo nevyhnutné uprednostniť práve výklad takýto.

24. Keďže právne závery najvyššieho súdu boli zjavne arbitrárne, nerešpektujúce ani skoršiu rozhodovaciu prax ústavného súdu (III. ÚS 87/09), a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

25. Odmietnutie dovolania sťažovateľky podľa § 238 ods. 5 OSP treba podľa názoru ústavného súdu považovať za zásah do jej právnej istoty, v dôsledku čoho bolo potrebné aj so zreteľom na ďalšie ňou uvádzané dôvody vysloviť porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

26. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

27. V záujme ochrany ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré bolo u sťažovateľky porušené uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 62/2011 z 31. júla 2012, bolo potrebné toto rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie najvyššiemu súdu. Bude úlohou najvyššieho súdu v ďalšom priebehu dovolacieho konania meritórne prerokovať dovolanie sťažovateľky a rozhodnúť

o ňom takým spôsobom, ktorý bude ústavne konformný a bude v súlade s právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze.

28. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. M. B., B. B.

29. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 127,16 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 127,16 €, t. j. spolu 254,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 269,58 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % (t. j. 56,61 €). Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 323,50 €. Priznanú úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

30. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2013

